

4. Je treba delat

1. Priprava na katehezo:

Pot v življenje

Življenja si želimo, mar ne? Saj ga tudi iščemo. Jezus nas sicer opozarja, da je široka pot v pogubo in ozka v življenje. So te besede resnične?

"Kje smo zatajili?" zastavlja vprašanje Karel Gržan avtor knjige V svetu omame (Droga na Slovenskem; Družina 1999). 10000 zasvojenih v Sloveniji! Droga je pokazatelj določene praznine v življenju. V Sloveniji od leta 95 vsako leto poraste število zasvojenih od 40-50%. Zatajili smo! to je dejstvo. Kajti naši otroci bežijo iz sveta, iz načina življenja, ki so ga sprejeli kot našo dediščino. Zavestno zapuščajo svet prikritih vrednot in navidezne lepote, v katerega smo jih rodili. Iščejo tisto, za kar bi bilo vredno živeti. Družba jim ponuja vedno nove oblike "sreče"... Ali pa je to tudi pot v življenje, ki ga iščejo? "Vedeli smo, da vodi droga v smrt, pa nas to ni odvrnilo, da ne bi vstopili v njen svet!" lahko preberemo v enem izmed pogovorov v omenjeni knjigi. Avtor knjige pravi v uvodu: Začeti bo potrebno ne pri odvisnikih od trdih, uničujočih omam, pač pa pri nas "velikih", "pametnih" in na videz čistih. Neurejenost mladih je v veliki meri odsev življenja nas odraslih. Na nas je, da usmerimo svojo pozornost, voljo in moč v večjo kvaliteto bivanja, ki bo protiutež pobegu iz življenja, h kateremu vabi droga.

Kaj nam pove o iskanju življenja pogovor z bivšim odvisnikom?

Koliko časa si bil zasvojen z drogo?

Približno pet let.

V razmišljanjih o svoji preteklosti in analizi vsega, kar si v življenju doživel - kako si odgovarjaš na vprašanje: zakaj sem postal odvisnik?

Omamljati sem se začel zaradi pomanjkanja ljubezni, topline, sprejetosti... Domači mi tega niso znali dati...

Narkoman pa sem pravzaprav postal, ko so se mi podrle predstave o svetu, ki sem jih imel od otroštva.

Katera porušena predstava o svetu ti je dokončno spodnesla življenjsko ravnotežje?

To je bila tekma za denar. Tudi v naši družini: imeti, samo imeti in zopet še več imeti, do neznočnosti... Bil sem otrok in sem jim nasedel. Kot oni sem se začel dokazovati, tekmovati... - biti močan. Mislim sem, da je to smisel, da je to življenje...

Preden si užival drogo si z njo kupčeval, denarja si imel dovolj. Kje se je potem zlomilo?

Ko sem imel vse, nisem imel ničesar. Gnal sem se za denarjem, v meni pa je bila praznina... Vsega sem imel čez glavo: dokazovanja pred starši, da sem uspešen, nenehnega tekanja za denarjem, ker se drugače nisem znal dokazati..., vsega sem imel dovolj... zlaganosti, mask za katerimi se skriva svet odraslih.

Moral bi se ustaviti, premisliti in izstopiti iz te norije. A tega se bojimo.

Se bojimo samega sebe, srečanja s seboj?

Bojimo se, ne drugih pač pa sebe, tega, kar v resnici smo. Na glas si lažemo in hitimo, v bistvu pa bežimo pred samim seboj. Če nismo v omami dela, hrupa, (televizije), nekih umišljenih problemov, potem smo v alkoholu, tabletah ali kokainu - fini drogi za fine ljudi. Bojimo se srečati s seboj...

In od kod tebi moč, da si prekinil z drogo?

Lahko bi rekel, da sem dobil moč od Boga. Ko sem bil majhen, sem bil veren; potem sem izgubil stik z Bogom. Na zdravljenju sem ta stik zopet našel. Precej sem molil zase in tudi za tiste, ki sem jih v življenju prizadel.

Vem, da je veliko odvisnikov, ki bi radi nazaj v življenje, pa ne zmorejo, ker ne najdejo nobene pomoči, sami pa niso dovolj močni. Če bi jim stali vsaj malo več ob strani, bi laže izstopili iz

zasvojenosti. Ker pa gledamo le vsak nase, na svoj kup ali kupček premoženja, na svojo varnost, potem te ljudi preprosto spregledamo in njihov propad nezadržno napreduje.

Starša pa o svoji izkušnji in odnosih v družini, v kateri sta otroka zašla v drogo, pripovedujeta:

Mati: Edino kar si očitam, je to, da pri nas ni bilo nikoli časa. Vedno delo. Preprosto nisem zmogla, da bi se dovolj posvetila svojim otrokoma.

Oče: Imamo obrt, in to v domači hiši in na domačem dvorišču. Preprosto ni bilo časa. Nenehno stranke. Ni bilo več prave pozornosti za družino, za medsebojne odnose. Otroka sta bila samorastnika. In ko je odkril drogo starejši, je vanjo potegnil še mlajšega.

Kaj ste se naučili?

Oče: Naj bo še toliko dela, osnovna stvar je družina. Zavestno si vzeti čas za družino, četudi ne bo vse opravljeno. Družina me obvezuje.

Mati: Čeprav sta otroka velika, potrebujeta dom, potrebujeta toplino - to pomeni mene in moža kot mamo in očeta. Predvsem pa potrebujeta najin čas.

Oče: Nikoli se nismo kaj posebej pogovarjali. O obveznostih, o zabavi, to že. Nikoli pa, kako kdo doživi neko stvar, kaj je doživel ob nekem dogodku.

Mati: Čeprav mi je težko, moram priznati, da sta naju otroka naučila pogovarjati se o občutkih, o tem kako nekaj doživimo.

Mladostnikovo razmišljanje

Zame ni najpomembnejše to, ali sem pri iskanju zašel v drogo ali ne. Zame je bistveno, kaj sem iskal, kaj sem v svojem srcu razumel kot polno življenje - čeprav še nezavestno. Pravo življenje ves čas zame ni bil ne denar ne užitek, ampak odnos in ljubezen.

Ali ne iščete tega tudi vi? Pa ste pri tem uspešni?

Pot v življenje je v pristnih odnosih, ki drug drugemu dajejo dostojanstvo, notranjo svobodo in sprejetost. Tudi prilika o izgubljenem sinu, nam nudi odgovor na vprašanje, kje je pot v življenje: Spoznal sem, da me je tekma za denarjem pustila praznega - ko sem imel vse, nisem imel ničesar; iskal sem ljubezen, toplino in sprejetost. Bal pa sem se pogledati vase. Da sem zmogel pogledati vase, sem dobil moč od Boga.

Starša ugotavljata:

Naj bo še toliko dela, osnovna stvar je družina. Čeprav sta otroka velika, potrebujeta dom, potrebujeta toplino, potrebujeta najin čas. Naučila sta naju pogovarjati se o občutkih, o tem kako nekaj doživimo.

Ključno je, na kaj zastavljamo svoje življenje in da se resno vprašamo, kako ga gradimo.

a. Cilji:

spoznavni cilj: Spoznati, da slabe navade in slabe izkušnje rodijo slab konec, dobre navade in lepe izkušnje pa rodijo dobre sadove in dajejo življenje.

doživljajski cilj: Doživeti izkušnjo prijetnega srečanja.

dejavnostni cilj: Prepoznavam pot svojega življenja in ga vrednotim.

b. Vstopno mesto: pesem Adija Smolarja – *Je treba delat.*

c. Oznanilo:

Spreobrnjenje ali pogubljenje

Prav v tistem času je bilo tam navzočih nekaj ljudi, ki so mu pripovedovali o Galilejcih, katerih kri je Pilat pomešal z njihovimi žrtvami. Odgovoril jim je: »Mar mislite, da so bili ti Galilejci večji grešniki kakor vsi drugi Galilejci, ker so to pretrpeli? Povem vam, da ne. A če se ne spreobrnete, boste vsi enako pokončani. Ali pa onih osemnajst, na katere se je podrl stolp v Síloi

in jih ubil, mar mislite, da so bili večji dolžniki kakor vsi drugi prebivalci Jeruzalema? Povem vam, da ne. A če se ne spreobrnete, boste vsi prav tako pokončani.«

Prilika o nerodovitni smokvi

In povedal je tole priliko: »Nekdo je imel v svojem vinogradu zasajeno smokvo. Prišel je iskat sad na njej, pa ga ni našel. Rekel je svojemu vinogradniku: ›Glej, tri leta je že, kar hodim iskat sad na tej smokvi, pa ga ne najdem. Posekaj jo, čemú izčrpava zemljo?‹ Ta pa mu je odgovoril: ›Gospod, pústi jo še letos, da jo okopljem in pognojim. Morda bo naposled obrodila sad; če pa ne, jo boš posekal.«

č. **Zgledi, film, knjiga:** Christiane, F. (1981). *Mi otroci s postaje Zoo*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

d. **Simbol:** drevo.

e. **Molitev:** ob svečkah.

f. **Dejavnost:** drevo življenja.

g. **Interakcijska igra:** Bibiti bibiti bop, Ščurke trepst ...

h. **Pripomočki:** intervju, zeleni, rdeči in rjavi listki, narisano drevo, pisala, radio, CD Adija Smolarja, pesmarice, pisala

2. Izvajanje kateheze

Potek kateheze:

Srečanje začnemo s pesmijo in igrami za ogrevanje.

Vstopno mesto:

Preberemo intervju:

Kaj nam pove o iskanju življenja pogovor z bivšim odvisnikom?

Koliko časa si bil zasvojen z drogo?

Približno pet let.

V razmišljanjih o svoji preteklosti in analizi vsega, kar si v življenju doživel - kako si odgovarjaš na vprašanje: zakaj sem postal odvisnik?

Omamljati sem se začel zaradi pomanjkanja ljubezni, topline, sprejetosti... Domači mi tega niso znali dati...

Narkoman pa sem pravzaprav postal, ko so se mi podrle predstave o svetu, ki sem jih imel od otroštva.

Katera porušena predstava o svetu ti je dokončno spodnesla življenjsko ravnotežje?

To je bila tekma za denar. Tudi v naši družini: imeti, samo imeti in zopet še več imeti, do neznosnosti... Bil sem otrok in sem jim nasedel. Kot oni sem se začel dokazovati, tekmovati... - biti močan. Mislil sem, da je to smisel, da je to življenje...

Prede si užival drogo si z njo kupčeval, denarja si imel dovolj. Kje se je potem zlomilo?

Ko sem imel vse, nisem imel ničesar. Gnal sem se za denarjem, v meni pa je bila praznina...

Vsega sem imel čez glavo: dokazovanja pred starši, da sem uspešen, nenehna tekanja za denarjem, ker se drugače nisem znal dokazati..., vsega sem imel dovolj... zlaganosti, mask za katerimi se skriva svet odraslih.

Moral bi se ustaviti, premisliti in izstopiti iz te norije. A tega se bojimo.

Se bojimo samega sebe, srečanja s seboj?

Bojimo se, ne drugih pač pa sebe, tega, kar v resnici smo. Na glas si lažemo in hitimo, v bistvu pa bežimo pred samim seboj. Če nismo v omami dela, hrupa, (televizije), nekih umišljenih problemov, potem smo v alkoholu, tabletah ali kokainu - fini drogi za fine ljudi. Bojimo se srečati s seboj...

In od kod tebi moč, da si prekinil z drogo?

Lahko bi rekel, da sem dobil moč od Boga. Ko sem bil majhen, sem bil veren; potem sem izgubil stik z Bogom. Na zdravljenju sem ta stik zopet našel. Precej sem molil zase in tudi za tiste, ki sem jih v življenju prizadel.

Vem, da je veliko odvisnikov, ki bi radi nazaj v življenje, pa ne zmorejo, ker ne najdejo nobene pomoči, sami pa niso dovolj močni. Če bi jim stali vsaj malo več ob strani, bi lažje izstopili iz zasvojenosti. Ker pa gledamo le vsak nase, na svoj kup ali kupček premoženja, na svojo varnost, potem te ljudi preprosto spregledamo in njihov propad nezadržno napreduje.

Starša pa o svoji izkušnji in odnosih v družini, v kateri sta otroka zašla v drogo, pripovedujeta:

Mati: Edino kar si očitam, je to, da pri nas ni bilo nikoli časa. Vedno delo. Preprosto nisem zmogla, da bi se dovolj posvetila svojim otrokoma.

Oče: Imamo obrt, in to v domači hiši in na domačem dvorišču. Preprosto ni bilo časa. Nenehno stranke. Ni bilo več prave pozornosti za družino, za medsebojne odnose. Otroka sta bila samorastnika. In ko je odkril drogo starejši, je vanjo potegnil še mlajšega.

Kaj ste se naučili?

Oče: Naj bo še toliko dela, osnovna stvar je družina. Zavestno si vzeti čas za družino, četudi ne bo vse opravljeno. Družina me obvezuje.

Mati: Čeprav sta otroka velika, potrebujeta dom, potrebujeta toplino - to pomeni mene in moža kot mamu in očeta. Predvsem pa potrebujeta najin čas.

Oče: Nikoli se nismo kaj posebej pogovarjali. O obveznostih, o zabavi, to že. Nikoli pa, kako kdo doživi neko stvar, kaj je doživel ob nekem dogodku.

Mati: Čeprav mi je težko, moram priznati, da sta naju otroka naučila pogovarjati se o občutkih, o tem kako nekaj doživimo.

Mladostnikovo razmišljanje

Zame ni najpomembnejše to, ali sem pri iskanju zašel v drogo ali ne. Zame je bistveno, kaj sem iskal, kaj sem v svojem srcu razumel kot polno življenje - čeprav še nezavestno. Pravo življenje ves čas zame ni bil ne denar ne užitek, ampak odnos in ljubezen.

Ali ne iščete tega tudi vi? Pa ste pri tem uspešni?

Pot v življenje je v pristnih odnosih, ki drug drugemu dajejo dostojanstvo, notranjo svobodo in sprejetost. Tudi prilika o izgubljenem sinu, nam nudi odgovor na vprašanje, kje je pot v življenje. Spoznal sem, da me je tekma za denarjem pustila praznega - ko sem imel vse, nisem imel ničesar; iskal sem ljubezen, toplino in sprejetost. Bal pa sem se pogledati vase. Da sem zmozel pogledati vase, sem dobil moč od Boga.

Starša ugotavljata

Naj bo še toliko dela, osnovna stvar je družina. Čeprav sta otroka velika, potrebujeta dom, potrebujeta toplino, potrebujeta najin čas. Naučila sta naju pogovarjati se o občutkih, o tem kako nekaj doživimo.

Dejavnost

Zavrtime pesem Adija Smolarja – *Je treba delat*. Ko se pesem odvrti, vsak dobi list z besedilom pesmi. Mladi podčrtajo 3 negativne izbire in poti ter 3 pozitivne, o katerih poje pesem.

Negativne izbire prepisujejo na rjav listek, pozitivne na zelenega. Mladi se razporedijo v pare.

Pogovorijo se, kaj so podčrtali – izpisali:

Za kaj se je vredno boriti?

Zakaj se je vredno boriti?

Kako se bodo borili?

Na rdeče listke napišejo sklepe.

Nato skupaj na drevo zalepimo, kar smo zapisali na listke. Na suhe veje zalepimo slabe izbire iz pesmi– rjave listke, v krošnjo zalepimo dobre izbire iz pesmi – zelene listke, kot plodove zalepimo svoje sklepe – rdeče listke.

Podelimo si in se pogovorimo:

Za kaj se je vredno boriti?

Zakaj se je vredno boriti?

Kako se bodo borili?

Kam nas vodijo slabe izbire?

Kam nas vodijo dobre izbire?

Dobre izbire vodijo v življenje, v rast, v veselje, negativne pa v propad, razpad odnosov ...

Oznanilo:

Spreobrnjenje ali pogubljenje

Prav v tistem času je bilo tam navzočih nekaj ljudi, ki so mu pripovedovali o Galilejcih, katerih kri je Pilat pomešal z njihovimi žrtvami. Odgovoril jim je: »Mar mislite, da so bili ti Galilejci večji grešniki kakor vsi drugi Galilejci, ker so to pretrpeli? Povem vam, da ne. A če se ne spreobrnete, boste vsi enako pokončani. Ali pa onih osemnajst, na katere se je podrl stolp v Síloi in jih ubil, mar mislite, da so bili večji dolžniki kakor vsi drugi prebivalci Jeruzalema? Povem vam, da ne. A če se ne spreobrnete, boste vsi prav tako pokončani.«

Prilika o nerodovitni smokvi

In povedal je tole priliko: »Nekdo je imel v svojem vinogradu zasajeno smokvo. Prišel je iskat sad na njej, pa ga ni našel. Rekel je svojemu vinogradniku: ›Glej, tri leta je že, kar hodim iskat sad na tej smokvi, pa ga ne najdem. Posekaj jo, čemu izčrpava zemljo?‹ Ta pa mu je odgovoril: ›Gospod, pústi jo še letos, da jo okopljem in pognojim. Morda bo naposled obrodila sad; če pa ne, jo boš posekal.«

Sklep:

Dobre izbire vodijo v življenje, v rast, v veselje, negativne pa v propad, razpad odnosov ...

Molitev:

Vsak naj vzame eno svečko in si jo prižge. Ugasnemo luči. Ob mirni glasbi naj vsak pove svoj sklep in na rdeč listek položi svečko. Boga prosimo, naj nam pomaga prav izbirati.

Je treba delat,
če hočeš kaj postat,
je treba delat,
če hočeš karkoli znat,
je treba delat,
na svetu je pač tako,
je treba delat,
z lufta padlo nč ne bo,
je treba delat,
ja delat, delat, ko'kr se le da.
Je treba delat,
če hočeš nekam prit',
je treba delat,
če hočeš pameten bit',
je treba delat,
po svojih najboljših močeh,
je treba delat,
brezdelje zapelje te v greh,
je treba delat,
ja delat, delat, ko'kr se le da.
Ko pogledam v veselje,
se zdi mi, da pr' mir' stoji,
če pa pogledaš malo bolje,
se kar širi in rotira,
oscilira in vibrira,
čisto nič pri miru ni.
Je treba delat,
se vsak atom vrti,
je treba delat,
se vsaka celica deli,
je treba delat,
vsakdo si zapomni naj,
je treba delat,
delo krepi telo in značaj,
je treba delat,
ja delat, delat, ko'kr se le da.
Je treba delat,
ne pa zijala past,
je treba delat,
pošteno, ne pa krast,
je treba delat,
ne se dela bat,
je treba delat,
počasi, včasih pa garat,
je treba delat,
ja delat, delat, ko'kr se le da.
Ko pogledam žitno polje,
dokaj mirno se mi zdi,
če pa pogledaš malo bolje
žito rase, polni klase,
korenine v zemljo rine,
čisto nič pri miru ni.
Je treba delat,
ne pa okol ga srat,
je treba delat,
ne pa mamila jemat,
je treba delat,
pa lepše bo živel,
je treba delat,
pa življenje rad boš imel,
je treba delat
ja delat, delat, kok'r se le da.
Včasih se mi zdi najboljše,
da bi kar ležal in pa spal,
ko pa pomislim malo bolje
čas mineva, smrt odštevava,
živa leta so mi štetava
in mi je ure žal.
Je treba delat,
to pomeni, da si živ,
lepo je delat,
pa gledat, kar si naredil,
je treba delat,
da smiselno živiš,
je treba delat,
da za sabo kaj pustiš,
je treba delat,
ja delat, delat, kok'r se le da.
Je treba delat,
ja delat, delat, kok'r se le da.
Je treba delat,
je treba delat, kok'r se le da.